

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hova
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wekál János könyvkereskedése
hova
az előfizetések és hirdetések
bermentesen küldendők.
Kéziratok nem adnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilttér eora 15 kr.

Alsófehérmegye febr. 25-diki közgyűlése

Alsófehérmegye törvényhatósága e hó 25-én tartotta meg tavaszi közgyűlését, mely csak a régi reminiscenciák kedvéért viseli a tavaszi jelzést, holott tulajdonképp napról napra szerint telínek kellene mondan. De ezélszerzési okok, különösen a márczius elsején megkezdődő sorozás s a törvényhatóság első tisztviselőjének emiatti elfoglaltsága s huzamosabb távolléte úgy hozzák magukkal, hogy ezen gyűlést, mely lényegileg a múlt év eredményeit veszi számba s a folyó év munkaprogramját állapítja meg, az új élet mezében diszlo tavaszról vissza kellett helyezni a rideg téli időszakba, hanem azért ne alkalmazzuk reá szigoruan a jogeljátszás elméletét, tartsuk meg becsülettel szerzett régi jogában s említsük továbbra is megszokott régi nevén.

Nos, ez a tavaszi közgyűlés szép rendben folyt le s derekas munkát végezett. Örömmel látunk a zóldsztal körül sorakozni közéletünk tisztos veteránjait, kik nem egy viharos harczt küzdöttek végig dicséretesen, a tirókat, kik hallgatagon okulnak a hallottakból s edzik idegeiket a jövő küzdelmeire; a megye üzletvezetőit, a tisztviselőket, kik tetteikről s a jövőt illető terveikről beszámolnak s kit elől kell vala említenem: elnöki székében a megye fiatal főispánját, ki higgadt nyugalommal s részrehajlás nélkül vezetzi az összetűző vélemények tusáját s végül eldönti, hogy mi a megye akarata.

Szép szabatos, szakszerű előterjesztéseket hallottunk Csató János kir. tanácsos alispántól, Török Bertalan főjegyzőtől, ifj. Gáspár János aljegyzőtől, Tóth Miklós árvászéki elnöktől s Pünkösty Ferencz kir. főmérnöktől. Izgalmas, a szenvedélyekhez szóló tárgyak nem állottak napi renden, hanem közéletünk ugyszólván közönséges hétköznapi teendői, köztük magánosoknak is néhány ügye-baja, melyekben a megelőző előkészítés után könnyű volt

a határozathozatal s érdemleges vita nem keletkezett s már nyelvünk hegyén volt a zúgolódó panasz a tárgyalás egyhangúsága miatt, mikor Pávai V. Elek tagtárs a községi számadások vaszkos aktájából, ez óráig sem tudom, hogy, hogyanem, mint mondá egy csörgő kigyót ugrasztott ki s nagyon ijesztgette az asztal körül ülőket, hogy most mindjárt elereszti s az a zöld posztón végig fog csörtetni. Lett ebből aztán nagy vita, csak úgy pattogtak az érvek jobbra és balra, hogy az a csörgő kigyó igazi-e, vagy nemigazi? míg a közgyűlés azzal vetett végett a vitának, hogy a maga részéről a mi klímánk alatt a csörgő kigyó létezését nem hiszi.

Pávai tagtárs mindvégig megmaradt állítása mellett. Itt, vagy talán még korábban egész ártatlanul szerény lapunk is belekerült a kredóba, kötelességévé tétetvén a jelenvaltnak, hogy a mit a gyűlésen idő rövidsége miatt nem hallhattak, utólagosan olvassák el a „Közérdek”-ből. — Mi tehát a részünkbe jutott tisztán igyva készségesen leírjuk a gyűlés folyamatát a mint következik.

A gyűlés folyama.

A távoli vidékekről is igen szép számmal gyűltek össze a magyar bizottsági tagok, köztük Henter Gábor újonnan kinevezett törvényszéki elnök, kinek megjelenéséből azon öröndetes következtetést vonjuk, hogy megyei közéletünkben jövőre is tevékeny részt szándékozik venni; ugyanezt mondhatjuk Kemény Géza báróról, ki újra elfoglalta a zöld asztalnál sokáig feresen állott kiváló helyét. Ott láttuk b. Splényi Henriket, b. Kemény Gyerót, Szalánczy Lőrinczet, Zeyk Kálmánt, Zeyk Dánielt, id. Gáspár Janost, Pávai V. Eleket, Tókos Sándort, Diószeghy Lajost s több másokat. Román biz. tagtársaink közül a körjegyzőken kívül, Papp György illetékkiszabási főnök is részt vett. — E látogatott gyűlés arról tanuskodik, hogy nálunk legalább van érdeklődés a közügyek iránt s nem csak választáskor telik meg a terem.

Báró Kemény Kálmán főispán a gyűlés küldöttsége által ünnepélyesen meghívatván, élénk éljenzéssel fogadtatván, elfoglalta elnöki székét s megnyitó beszédében,

melyet a gyűlés nagy figyelemmel hallgatott végig, azon nyilatkozatot teszi, hogy mióta a főispáni tisztet viseli, másodizben hívta közgyűlésre annak tagjait s a közben eltelt időt arra használta fel, hogy megyénk viszonyait közelebről megismerje, magát a tisztikarral s a közönséggel megszerettesse, s talán nem tulbizakodó, ha azt hiszi, hogy ezt elyernie sikerült (általános éljenzés), minnek annál nagyobb becsét tulajdonit, mert meggyőződése szerint állapotaink javítását csak kölcsönös szeretet, bizalom s egyetértő működés mellett véli elérhetőnek. Felmenti, hogy a lefolyt év a kedvezőtlenebbek közé sorozható, még pedig nem csak megyénkben, hanem világszerte. A gazdasági válság, az általános elértéktelenedés, a kereskedelem és az ipar terén uralkodó pangás igen nyomasztó viszonyokat okozott; ezek orvoslása nehéz feladat, de komoly eltökéléssel s együttes munkával a káros hatások enyhíthetők. — Erre vezető eszközök tekintetében utaink javítását s tovább fejlesztését, nagy kiterjedésű érdeink rendszeres gondozás alá vételét s a termelt faanyagának a mostaninál jövedelmezőbb ipari értékesítését.

A megyénk területén is mutatkozott izgalom s nyugtalanság teljesen megszűnt. A külföldön készült felforgatási tervek józan felfogásu népünk közt alkalmas talajra nem találtak, s igen jótékony hatásu volt államkormányunk erélyes magatartása, melyből a netalán hevesebb vérték is meggyőződhetek, hogy üzeleik ellen kellő szigorral fognak alkalmaztatni az állam hatalmi eszközei.

Az éljenzéssel fogadott főispáni megnyitó után a kir. tanácsos alispán akarta felolvasni jelentését, de azt a közgyűlés — miután lapunk az általános érdekű részleteket ugy is közölni fogja — felolvasottak kívánta tekinteni s csak arra kérte az alispánt, hogy a jelentékegyéb mozzanatokat előszóval sziveskedjék előterjeszteni.

(Folytatása köv.)

A községek rendezése.

(Vége.)

Legnagyobb súlyt kellett azonban az állami ezölok szempontjából is a rendezett tanácsu városok rendörkapitányi állásaira forditanunk. Kétséget ugyanis alig szenvedhet, hogy ugy a rendőri bíráskodás, mint az államrendészet, fokozott mérvű jelentőséggel bír a társélet gyűhlhelyét képező városokban s míg a helyhatósági önkormányzat egyéb közegei, nagyrésztben a polgári jogok

TÁRCZA.

A deák-életből.

Elbeszélésem tárgya azon időből van véve, mikor az enyedi deákok a tógát, a deáki állás méltóságának ezt a hű és félreismerhetlen jelezőjét, a magyarkával voltak felcserélendők.

Ez az újítás némi forrongást idézett elő akkori deákaink között; főleg azok között, kiknek gondolkodásuk az ily természetű újításokkal nehezen szokott megbarátkozni.

Attól tartottak ugyanis ezek a jó fiúk, hogy a tógával együtt a deáki méltóságnak is vége lesz, mert egyszerű fekete magyarkát, fekete német nadrágot akár mindenik mesterlegény készíthet jó Szikszai bácsival magának, sőt szerezheth hozzá franczia magas tetejű kalapot is; s ha csak addig ér az embersége, deáknak is ki adhatja magát ott, hol ezt róla elhiszik. Ez pedig a deáki tekintély rovására fog történni kétségen kívül.

Ez volt egyik oka annak, hogy deákaink közül némelyek nem kevés aggodalommal váltak meg a tógától.

Aztán meg háládatos egy öltöndarab volt az a tóga. Nem került sokba, de sok mindent elfedett s ha ugy tetszett az illetőnek, alatta a kisebb ruhadarabok feleslegessékné bizonyultak, ellenben a magyarka mellett a nadrágot, mellényt nélkülözni egyáltalán nem lehetett.

Sőt volt eset rá, hogy ez apáról fiura szállott.

A tiszteletes asszony a tiszteletes uram tógáját nagy gondal elvette a kaszten alsó fiókjába, vagy a nagy fehérnemű láda fenekére s mikor aztán a fiu a gratista*, a vigil és a cursori kitüntetéseken végig haladott s megjött

* A gratista álláshoz a szoba- és a curia seprés kötelessége Szék.

az idő, mikor a tógát magára öltötte. — a mama elővette a nagy gondal őrzött tógát a kaszten alsó fiókjából, vagy a fehérnemű láda fenekéről; kiszellőztette, újra varrogatta rajta a gombokat, kitéglázta s aztán deák uram fiának a hátra adta, ki is ezzel a gregarius deáki éveket végig parádézta Enyed piacznán, irtózatos roz köveztű utczáin.

De még más haszna is volt annak a tógának.

Ha reggeli 5 óra után megindult valamelyik juratus az appadiórral lustrálni s a dominus még aludott, — meghalva az appadiórral száraz, nehézkes lapátjának élénk dörmöbölését a podium deszkázatán. — hirtelen felugrott álmából, pár másodperc alatt magára öltötte a kezeügyében levő tógát s hogy az ő pontossága annál kétség-telenebb legyen a dominus juratus szemei előtt, nagy hirtelenséggel még félmagastetejű bukka-kalapját is fejére nyomta s így el volt hártva az napra a fenyegető veszély, hogy a deák uramtól a cipő elvonassék.

Ehhez járult még az is, hogy a szilva- és szőlőérés időszakában a tógás deák, ha el-ellátogatott, — perszö mindig csak a tanulás czéljából, — arra a „Hosszu” felé, a „rétesi” szőlők közelébe, vagy a „Farkaspatak”-ba; aztán kissé megfélekedett, hogy a szilvafák terméséhez más tart számot; a szőlőtőkék fürtjeit nem gazdaságos dolog, de meg nem is igen szabad szüret előtt bántani s ha szabad volna is, nem neki szabad — s eme megfélekedése alkalmával nem várt találkozása lett a szemfüles pásztorral, magára kapta az arnyas grepen pihenő tógát, azt a pásztorral folytatott, nem igen barátságos társalgás közben magán végig gombolta s mikor ezzel készen volt, méltóságteljes állásba tevén magát, eképen szólott a kötelesség szerint eljáráni akaró pásztorhoz: „bácsi! látja ezt a tógát rajtam, ezt érteni ne merje, mert keserű jutalmát fogja venni.” S a szegény pásztor rendesen meg szokott hátrálni a tóga méltósága előtt.

Ilyen s ezekhez hasonló előnyei voltak a tógának. Nem csoda tehát, ha deákaink egyrésze, mikor annak viselése beszűnttetett, nem örömet vált meg attól.

A tóga-forradalom korában Bethlen-főtanodánkban legerősebb deák Hegyi uram volt. A tanoda padjain és a „publika” egy szál fagygyertyája világossága mellett szerzett tudományos ösmeretekben sem volt gyöngye, azonban mikor ezt mondtuk, hogy ő volt a legerősebb, ezen kifejezésünk alatt mégis izomzatának erejét kérjük érteni.

Hegyi uram ezen kiváló tulajdona miatt rendkívüli tekintélyvel bírt nemcsak a kolegyum falain belül, hanem azokon kívül is. A szegény kis gramatista, sintaktista csak kegyeletes borzongással merte ajkára venni a dominus Hegyi nevét s ha a legnagyobb tisztelettel ki is ejtette e nevet, előbb nagy ovatossággal körütekintett, vajjon Hegyi uramnak izmos, mord alakja véletlenül nincsen-e ott a közelben. Mert az nem volt ritka eset, hogy Hegyi részint félelmetes hirnevének táplálása és fenntartása, részint csupa kedvtelésből a szegény gramatisták közül egyszerre három négyet megragadott, levegőbe emelte s ott tartotta pár perczig. Ilyenkor így szokott szólni a levegőben himbálódzó és a halál félelmeit kiálló gyermekekhez: „ecsém! már most repüllök keresztül a kolegyum fedelén.” Természetesen egyiknek sem görbült meg miatta soha egy haja szála sem, mert Hegyi uram szelid természetű, nemese jó szívű ember volt. Hanem azért a kisebb tanulók rettegtek tőle, mert sohasem voltak afelől bizonyosak, ha nem kerekedik-e egyszer Hegyi urnak olyan kedve, hogy őket csupa kedvtelésből átrepítse az ó-kolegyum fedelén.

Sőt még a rhátorok és oratorok is, kik már igen közel állottak a deáksághoz s kik, — mint mondani szokás nem ijedtek meg a maguk árnyékától, még ezek a jól kinőtt és jól megtermett fiúk is, kik a professoron s a juratuson

érvényesítésére s védelmére is szolgálnak eszközül, addig a rendőrkapitányi hatáskör majdnem kizárólag a kötelezettségek teljesítésére irányuló kényszerhatalom érvényesítésében áll. A bizottság azért ama meggyőződés által vezéreltetve, hogy legelső sorban a helyi rendszert hatályos gyakorolhatóságának követelménye teszi szükségessé a rendőrkapitányi állásnak a választó közönségtől való függetlenségét; továbbá, hogy a rendszertnek preventív rendelkezési s nyomozási hivatása, nemcsak az állami, hanem a jól felfogott helyi érdekek kielégítése szempontjából is kívánatos, hogy ez állások az állandóság jellegével ruháztassék fel épp úgy, mint ezt a törvényhatósági joggal felruházott városok rendőrkapitányi állásaira nézve is melegen ajánlottuk, mindezeknél fogva ajánljuk az állásoknak kinevezés útján leendő betöltését, megjegyezve egyúttal, hogy ez több rendezett tanácsú város rendőrkapitánya részéről a törvényhozáshoz intézett kérvényben is kérelmeztetett.

A bizottság figyelmét e mellett legkevésbé sem kerülte el a rendezett tanácsú városok közjogi állása tekintetében fennforgó ama különbség, hogy ezek az illető megyei törvényhatóságoknak vannak alárendelve, míg a törvényhatósági joggal felruházott városok a belügyminiszter közvetlen felügyelete alatt állanak; minthogy azonban az elérni ohajtott cél sem egyik, sem másik esetben nem áll hatalmi befolyás szerzésében, hanem csak abban, hogy a rendszert terén eddigi hivatáskörüknek lehetőleg akadálytalan betöltése biztosíttassék, ezért szükségem sem forog fenn annak, hogy a rendezett tanácsú városok helyhatósága, akár az illető törvényhatósággal szemben különleges helyzet teremtesék, noha azonban az állásoknak államosítása szóban sem forog, mégis szükségesnek tartja a bizottság, a netalán tamadható félreértések, bonyodalmak elhárítása szempontjából, hogy a rendőrkapitányok hivatali és szolgálati viszonya a nevezett hatóságokkal szemben, a törvények keretén belül a belügyminiszter által szabályrendelet után rendeztessék, miért is az ez iránti felhatalmazást e törvényjavaslat 69. §-nak rendelkezései sorába felvettük.

A községi előjárók és tisztviselők felelőssége tárgyában a bizottság nem tehetette magáé a törvényjavaslat ama rendelkezését, hogy a keresetesség az illetékes fegyelmi hatóság által előzetesen megállapíttassék. A bizottság ugyanis tekintetbe véve, hogy a községi előjárók és tisztviselők hivatásköre nagyrészen nem hivatalos hatalom gyakorlásában, hanem vagyonkezelés iránt nyert megbízásban áll, — a felelősség érzetének a közvetlen keresetesség megszorításából kifolyó lazítását üdvösnek nem tarthatja és községi adminisztráció zavartalan folyamának biztosítására elégségesnek véli az iránti rendezésnek felvételét (86. §), hogy a kereset megindításáról a felettes közigazgatási hatóság értesíttessék.

A községi tisztviselők elleni fegyelmi eljárásra vonatkozólag az 1876. V. t.-cz. többnyire a szerzett tapasztalatok alapján érezhetővé vált hiányok pótlására irányuló kiegészítő rendelkezések felvétele által lett czélzatosan módosítva s ez egységes törvény keretében foglalva. Ilyenek nevezetesen a felebbezéssel meg nem támadott határozatok feldolgozhatóságára (99. §), a pénzbírságok behajtására (102. §), a rendbüntetések alkalmazhatóságára (105. §) stb. vonatkozó módosítások, melyek által a kellő szigorral párosult gyors eljárás biztosítása czéloztatik. Nem hagyhat-

juk azonban megemlítés nélkül, hogy e törvényjavaslat egyúttal az ép oly igazságos, mint méltányos újítást is tartalmazza, mely szerint a hivatalos állástól felfüggesztett közeg, az ügy végleges befejeztéig, fizetése egy részének élvezetében hagyatik, nehogy a nyomor iránti könyörület lépjen a kellő szigor alkalmazásának helyébe.

Ép oly lényeges, habár nem a fegyelmi eljárás körébe tartozik az e törvényjavaslat 61. §-ban foglalt s a bizottság által teljes mérvben igazoltnak talált ama rendelkezés, mely lehetővé teszi, hogy az esetben, midőn maga valamely község képviselő-testülete követ oly eljárást, mely az állam érdekeit vagy a község jólétét veszélyezteti, a törvényhatóság előterjesztése vagy meghallgatásával a belügyminiszter a képviselő-testület feloszlatja. A községek önkormányzata nem szolgálhat államellenes törekvések menhelyül és a bizottság ezért kiváló súlyt fektet arra, hogy ezen a parlamenti felelősség és ellenőrködés fennállása mellett veszélytelen hatalmi eszköz, alkotmányos kormányzatunk részére biztosíttassék.

Kétségtelenül legnagyobb súlyt kell minden körülmény között a községi háztartás kezelésére fektetnünk. A községi helyes gazdálkodás lényeges támpontot nyer ugyan a vagyonilag leginkább érdekelt közreműködésében; de még így is sok községben hiányzani fog az a szellemi képesség, mely a pénzügyi és vagyonkezelés legfőképpen pedig a számadások ellenőrzésére szükséges. E hiány pótlására módot nyújt e törvényjavaslat az által, hogy a tulajdonos hivatalos közegek körén kívül áll, alkalmas elemek közreműködését lehetővé teszi. (142. §.) A megyei törvényhatóságoknak itt tág mezeje nyílik önkormányzati tevékenységüknek kifejtésére, mert a felügyeleti s azon alapuló hatalmi beavatkozásnak oly tág körével lettek felruházva. hogy hivatalos közgeiken kívül az arra alkalmas bizottsági tagjainak közreműködésével feladatuknak kifogástalanul eleget tehetnek, ha a megyei bizottságok tagjait áthatja ama kötelező érzet, hogy a jogok gyakorlásával, kötelezettségek vállalása és teljesítése is jár.

De nemcsak a községi költségvetések készítésének, a számadások szerkesztésének és felülbírálatának módjaira irányulnak e törvényjavaslatnak hatályos s hatályosságuknak főképpen az önkormányzati elemek közrehatásától függő rendelkezései, — hanem a felügyeletet gyakorló törvényhatóságnak egészen az aktoratus jogának átvételére és a közigazgatási zárlatnak (114—116. §§) elrendeléseig kiterjedő befolyást biztosít, hogy a minden tekintetben teljes mérvben kielégítő rendelkezési jog hiányából, törvényhatóságaink melegségét nem meríthetnek, felügyeleti jogaiknak pontos és szigorú teljesítése alól.

Ép oly kielégítő rendelkezéseket tartalmaz e törvényjavaslat a területi kikerekítések, átcsatolások, községi kötelek felbontása és ezzel kapcsolatos kérdések megoldására vonatkozólag, melyek tekintetében a bizottság egy újabb szakasz felvétele által (149. §) az érdekelt önkormányzati jogának lehető kiméltével még a magasabb közigazgatási, kivált rendőri tekintet kielégítésére is módot nyújt.

Mielőtt azonban áttérnénk a bizottság részéről eszközölt módosítások részletezésére, ez általános, jelentősünk keretében utalnunk kell arra, hogy a községi önkormányzatnak az állami ezélok valóstítására is, egyik lehathatósabb, sőt nélkülözhetlen tényezője, a helyi rendszert hatályos gyakorlása, mely nélkül az egyesek, kellő helyhatósági támasz hiánya folytán, mintegy önségélyre érzvén

magukat utalva, ezáltal nemcsak növeltetnek a társas élet aprólékos bajai, hanem, önmaga a községi önkormányzat is megbéníttatik.

A közigazgatás és rendszert határvonalát ugyanis eddig még az elméleti tudomány sem volt képes megvonni. Az ipari, építészeti és közegészségügyi rendszert, avagy a piaci, vásári, mezői és tűzrendőrség, nagyrészen azonos azonban adminisztratív kezelésével, melyeknek helyhatósági ellátására ép oly nélkülözhetlen kellék a rendszert hatalom gyakorlása, mint a gazdasági hatalom gyakorlása nélkülözhetlen kelléke a háztartásnak.

A bizottság azonban távol van attól, hogy a községi jurisdikció tárgyává öhajtaná tenni a rendőri bíráskodást azon kiterjedésben, melyben az az 1880. XXXVII. t.-cz. által amugy is szükségképen közigazgatási hatóságokra ruháztatott. A rendőri bíráskodás ezen tágabb körben az általános jogszabályok megszegésének az államhatalom által gyakorolható megkorlátlására van hivatva, míg a helyi rendszert gyakorlásának feladata csak abban áll, hogy az illető helyhatóság vagy község keretén belül a szükséges rendnek fenntartását biztosítsa, minélfogva a helyi rendszert köre is annál szűkebb körű, mennél korlátoltabb az illető helyhatóság vagy község szervezete. A helyi rendszert köre tehát a helyi szükség köre által határozatik meg, s azért soha sem lehet azonos avagy pártolható az egységes országos törvények végrehajtásával.

Nagyobb városok és gyártelepek gyűlhelye természetesen tágabb helyi rendszert igényelnek a csupán mezőgazdasággal foglalkozó községeknél, de ez utóbbiakban is tekintve pl. az alföldi és székelyföldi avagy a balatonmelléki és tátraháti községek eltérő gazdasági viszonyait, azoknak ép úgy eltérő felekezeti s nemzetiségi, mint közmívelődési s közérkölségi viszonyait s az azok alapján kifejtett helyi szokások s helyi szükségek különbözőségét, mindezeknél fogva kétséget alig szenvedhet, hogy ama kis és nagy községekben is az általános jogszabályok vagy is az országos törvények keretén belül a helyi rendszert szabályozása s gyakorlása ép oly elkerülhetlen szükségét képez. Ezért is annak szükségét törvényhozásunk már az 1879. XL. t.-cz. alkotásakor, melyben a midőn a törvényhatóságok és városok ideértve a rendezett tanácsú városok részére is a szabályrendelet alkotási jogot fenntartotta, egyúttal aziránt rendelkezett (1819. XL. t.-cz. 3. §), hogy a törvényhatósági szabályrendelet annak intézkedéséhez képest, vagy e törvényhatóság egész területére, vagy csak egy részére, vagy annak hatósága alatt álló egy vagy több községre terjed ki. Tény azonban, hogy kis- és nagyközségekre nézve, — mely utóbbiak közül nem csekély számmal vannak a 10.000 lélekszámra is terjedő községek — a fennelti korlátolás folytán majdnem lehetetlenné van téve az oly helyi szabályrendeleteknek alkotása, melyeknek megszövege, mint rendőri tilalomnak vagy rendelkezésnek megszövege kihágásnak lenne minősíthető s a melyeknek természetesen csekélyebb jelentőségű megkorlátlása az illető helyhatóság vagy is község jurisdikciója körébe tartoznék s így tényleg az összes kis és nagy községek helyi rendszertének fenntartása iránt a jurisdikció kizárólag a járási szolgabírókhoz nehezdvén, azoknak sokoldalú elfoglaltsága mellett teljes lehetetlenség, hogy a jó helyi rendszert egyik legfőbb kellékének gyors rendelkezés útján megfelelnék, mindezeknél fogva és tekintve még ama vizsáz állapotra, hogy míg az 1877. XXII. t.-cz.

által kis és nagy községek kisebb jelentőségű jogokkal lettek felruházva gyakorolhatóságára megkövetelték a községi határozati jav

Határ Felhívatik a kor kis és nagy községekbe külön törvényjavaslatot

Néhány szó a

Evek hosszú sor ház épülete, berendez város egészségügyi érd megújuló támadásnak hónapokkal ezelőtt, ma lenni hivatott új körh

A megnyitás — sokkal szerényebb al bemutatott mű azt n

S ebből magya kintetében nagy jelet oldala s a kórház g feledve lett, igazabb szabályozás megalkot éegésnek.

Pedig a kórház mondhatni, hogy na képes berendezéssel, szakra van különítve pes — a régi kórház gasági kezeléssel au

A kórház veze galati osztályba tart leg egyesítve van —

S ha talán egy nek olyan-amilyen k számú beteg elhely egyesítés nagy hátra a mi mostani k lyéből is sok a tegápoló a kórh noka.

Azt hiszem n melynek gondoka a gondouki tisztel ja

Hogy pedig va ményeknek megfele legalább is nagyon de facto csak tagad gondnokság és bete nitendő.

De szemelött a kórház a befogad vétetni, s ezzel szem egy nagyobb s eset madásai, levelzései kezelés, a kezelési é érzékel bíró gond járhatna; másfelől szűkegletek, a kórz gazdálkodás felett a zásával járhat.

Van tudomáso tervben — nem m illő szabályozás és módozatokat, mert emlékezetbe hozni állapotot, mely a k a tényleges, és hiv válasz annak a terv lesz, hogy a kórhá lattól el lesz válasz kapcsolatosan maga nagyobb kórházhoz

kívül nem szoktak senki elől kitérni, annál kevésbbé valaki előtt kalapot emelni, ha az a valaki nem volt professor, vagy juratus. Hegyi: Én még ezek is mindig megszire kitérték s tüntetve emeltek kalapot előtte.

Nemcsak, de még a gregarius deákok is nagy respektussal viseltettek Hegyi iránt. Ovatosan kerültek, hogy neki valamely tréfás nevet adjanak, társalgás közben valamely sértő szóval illessék, mert tudták, hogy Hegyit nem tanácsos megbántani. Nem rendezhettek potust, hogy arrs Hegyit megne invitálják.

A juratusok is szokatlannal elnézők voltak Hegyi uram csinjai iránt, jóllehet ilyeneket nem ritkán vitt véghez s ezek között volt akárhán olyan is, melyekért minden lelkiismereti sérelem nélkül kárczerbe lehetett volna zární, vagy reversalis alá vetni, de nem tették. Nem tették azért, mert a kis grammatikuson elkezdve, fel a nagyhirű tanárokig, mindenki tanácsosabbnak tartotta jó békességben élni Hegyi urammal.

Legfélelmetesebb volt azonban az ő neve a városi iparos segédek és iparos polgárok egyrésze előtt. Ezek nem egyszer keservesen tapasztalták kezelve súlyos voltát, aczél izmsinak rettenetes erejét.

A városon véghezvitt eseményeinek egyikét szándékozunk ez alkalommal elbeszélni.

(Folytatása köv.)

Hét nap krónikája.

Budapest, febr. végén.

Ős Bud város megirigyelte Berlin nagy hatalmi befolyását. Az emberséges budaik beleszólanak a történelembe, s azt vonják az eseményeknek, hogy: megállják a

No, de hát a becsületés budaiak gondolkozása sohasem volt európai probléma. Nyíltan és őszintén járnak el most is, bár azt hiszik, hogy ők most nagyobb diplomáták, mint maga — Andrásy Gyula gróf.

Hogyan? — Egyszerűen. Ők már bevásárolták Andrásyt a városi képviselő testületbe. (Buda újság!) Most meg azon fáradoznak, hogy megnyerjék az orsz. közmunkatanács elnökségét ismét. (Látom is már a leendő sugár-és körutakat kibontakozni a Terézvárosi ghetből!)

Ha tervük sikerül, akkor gr. Andrásy nem megy Bécsbe lakni. Ha nem megy Bécsbe, akkor nem lesz külügyminiszter. Ha nem lesz külügyminiszter, külügyi helyzetünk nem változik, hanem az események megmaradnak békességeknek!

Micsoda ész! Dejszen, a budaiak hajdan igen okosak voltak. Igaz, hogy azóta a „budai bort” is meghamisították az élelmesek . . .

A sirok költészetét nagy veszedelem fenyegeti. Megalakult a „halott-hamvasztó” egyesület s egy csapással felforgatja a szomorú poémákat.

„ . . . biborba, bársonyba, Temessük egy nefelejtés bokorba”

ki éneklí majd így? Mikor a halottat sütkemenczébe dugják, akár szerelmes volt életében, akár nem. — Mi köti majd gyermekeinket a „rög”-höz, ha szüleik hamvait bepakolhatják a kufferbe, s elvihetik akárhová? — No, nó, nehezen fog elterjedni ez a sütkemenczés. A sirokat feltaláljuk mindig, de az urnát, a melyben őseink pihennek, felönti a gyermek, s oda a hamu! Oda a kegyelet, a tradíciók, oda minden; csak a eszerp marad meg.

Urak és „okos” emberek, még gazdagabbak is, pártolják az esznét. Dehát ezek tudvaleg nem sokat gondolnak testükkel a holtuk után. Minden gondjukat az élő testnek szentelik. A szegény ember ellenben, a ki egész életében nélkülöz, nehezen válik meg attól a hitétől, hogy legalább holtá után jut egy kis örömhez. A hit csak a sírből lát feltámadást . . . Ez így van, hiába mondta Légrády Károly ur, hogy: „Az eszme szép eredménnyel kecsegtet.”

Budapestet még egy nagy kitiütetés éri. Pasteur, a hírneves düh-oltó Budapestet jelölte ki a s o d i k városnak Páris után, a hol a veszettség gyógyítása, illetve oltása czéljából állami intézet volna felállítandó.

A főváros örvend. Már bizalmasabb körökben a helyet is kijelölték. A doktor is meg van. Csak a veszettek . . . oh, fájdalom, ők is meg lesznek.

Dr. Babes Viktor, a kit kiküldtek ellesni a gyógyítás titkát, kijelentette, hogy ő ugyan még nem érti a dolgot, de az neki meg le p ó! Előadását véletlenül meghallgattam, s feljegyeztem e két nagybecsű mondatát:

„Sikerült nekem is ebdühöt szülnöm beoltások által” . . . „A tyukoknál a következőképen jelentkezik az ebdüh” stb.

Hát én most nagy reményeket fűzök Babes urhoz, s örvendek a fővárossal.

A tisztelt Ház ülésez. Heti kimagasló esemény volt Ugron Gábor külpolitikája. Nem tudom, hogy a derék Bismarck hogy aludt utána, de beavatott zabliferások komolyan állítják, hogy erre Nikita már Bécsből táviratilag tiltította a zabkivitelét.

Szerbia pedig most vajjon mit fog hegyezni a békekötés után? . . .

Ugy vélem, hogy nekünk itt nem szabad politizálnunk. No, de hát ha Olay Szilárd képviselő nevét megemlítem, csak nem gondolja senki, hogy komolyan politizálók? Pedig meg kell említenem, mert ő is a hébe esett. Beszédet mondott s pártja úgy el volt mélyedve bele, hogy elfeledte helyeselni. El is fogyott Szilárd urban az olay, s hátra szolt:

— Ugyan, kiáltsátok legalább, hogy „halljuk!”

Bezzeg meghallgattuk Tassy Gézá. Hogyne! Mikor szűzbeszédet mondott. Tehát mégis! Szépen beszélt. Így, hogy:

„ . . . mert bizony kérem, hiában fujuk mi andalítóan a differenciális politika pástortilinkóját” . . .

Nemde, kedves, idilli szótát? Szinte halljuk hozzá az andalító „kolopot” és messze távolból a pástort nyájának barátságos bégésétét.

„ . . . Költészet a politikában!

László Elek.

C S

A na

— Angelo de

Labouneyre egy szegény falcska e két várból sikság közepén. kilóméternyi homokos

* Közreadjuk e kórházügy iránt s java az a nözetünk, hogy e hogy egyideig még ne tartani. A megvártat javítást.

VEGYES HIREK.

— Nagy Péternek, az erdélyi ref. egyházkerület fénys emlékü volt püspökének özvegye született báró Vesselényi Krisztina folyó hó 25-én agyszélhűdés következtében Kolozsvárt meghalt. A nagyműveltségű és ritka nemes szívű főúri özvegy nagynevű nőhai férjét ennek elhunytá után elég hamar követi a sírba. Legyen áldott emléke!

— Főtiszt. Szász Domokos erdélyi ref. püspök, édes anyja 80-dik életévének betöltése alkalmából, néhai nagynevű édes atyja Szász Károly és életben lévő édes anyja Münsterman Franciska nevére egy tizezer forintos alapítványt tett, mely az alapítványt terő püspök halála után válik esedékessé s melynek kamatai részben az egyenes leszármazású családtagok szűkegeinek s esetleg neveltetési költségeinek fedezésére lesznek fordítandók, részben pedig az erd. ref. lelkész özvegy-árvai alap czéljai szerint fognak felhasználatni. Az alapítványt állandóan az erdélyi ref. egyházkerület igazgató-tanácsa fogja felügyelni és kezelni. — Ez aztán minden tekintetben püspöki alapítvány.

— Kinevezések. A gyulafehérvári kir. törvényszékhez kir. ügyésznek Tribusz Gyula eddigi nagyzsebeni alügyész nevezte ki az igazságügyi miniszter. — Schopf Gyula kolozsvári alügyészt s megyénkbeli birtokost hidalmási járásbírónak neveztek ki. Előléptetésén igen örvendünk.

— A nagyenyedi ref. egyházmegye házassági törvényszékének folyó évi márcz. 8-án tlése leend Aranyos-Polyánban. Az tlés délelőtt 8 órakor nyílik meg.

— A Bethlen-főiskolában a húshagyó-keddi szünidő márczius 4 én adatik ki s tart márczius 11-ig.

— Hibaigazítás. A „Közérdek” mult számában a Bethlen-főiskola ifjusága által rendezett bárlól szóló számadásból a szives felülízetők nevei közül véletlenül kimaradt nsgos Csató János kir. tanácsos és alispán ur neve; most a hibát kijavítandók, köszönetünk mellett nyilvánítjuk, hogy a nsgos alispán urtól 2 oszt. ért. forintot mint felülízetést átvettünk.

— Özvegy Zudor Elekné 78 éves korában e hó 20-án Nagy-Enyeden elhalt. Temetésén nagykiterjedésű előkelő rokonsága s díszes városi közönség vett részt.

— A verespataki állami elemi leányiskola növendékei folyó hó 21-én özv. Eleasánszky Lajosné szül. Botár Ida helyettesített tanítónő felügyelete alatt rendezett mulatságuk alkalmával az erdélyi magyar közművelődési egyesület részére 4 frt adományt gyűjtöttek össze. Fogadják ugy a t. tanítónő, mint a kedves gyermekek elismerő köszönetünket.

— Buzgó vasúti tisztviselő. Ha már részünk azon sajtószertű helyzet, hogy a magyar nyelvnek és érzésnek saját otthonában minden térfoglalása mint vívmány és eredmény tekintendő, ugy minden esetre érdemként regisztralandó minden sikeres működés ezen irányban. Ily érdemmel szemben fennálló kötelességnek teszünk eleget, midőn megemlékezünk arról a valóban legmelegebb elismerést érdemlő tevékenységről, melylyel a magyar államvasutak gyulafehérvári osztály mérnökségének vezetője Patrovits Ferencz ur a hatáskörébe eső pályavonalon a magyar nyelv iránti szeretetnek és a magyar érzésnek — már hosszabb idő óta — valódi hódítást tesz. Csak eok ily mtködést és nagyon megkönnyítjük a közművelődési egyesület feladatát!

— A 23-ik vadász-zászlóalj Maros-Vásárhelyről Abrudbányára fog áthelyeztetni, mely körülmény e magyar bányaváros fejlődésének örvendetes lendületet fog adni. Ily előny nagy horderejét szász polgártársaink annyira méltányolják, hogy annak biztosítására nagy áldozatoktól sem riadnak vissza. Van is látatja. Annál sajnósbban esik arról értesülnünk, hogy abrudbányai polgártársaink egy némelyike tulcsigazott árak követelésével az elszállásolás ügyének végleges elintézését megengedte megakasztja. De reméljük, hogy jobb belátás ezeknél is legyőzi a szűk látókörű, kicsinyes felfogást s nem huny szemet a szóban forgó nagyobb érdekek előtt, hanem önként járul azok biztosításához.

— Az idej ujjenezállításra a negyedik korosztály megyénk egy részéből is felhivatott, nevezetesen ugy az ujjencz- és póttartaléki jutaléknak, valamint a honvédség legkisebb kiegészítési szükségletének fedezése czéljából a Vizakna városi és alvinezi sorozó járásokban; csupán a honvédség legkisebb kiegészítési szükségletének fedezése végett a Gyula-Fehérvár városi és kisenyedi sorozó járásokban.

— Szófia és Szeged. Mint egyik szegedi lap írja: Szófia bolgár főváros hatósága igen udvarias német nyelven irt levélben arra kérte fel hatóságunkat, hogy a Szeged egészségügyi és pénzügyi igazgatásának szervezésére és technikai intézményeire vonatkozó adatokat közölje s ha lehet, az új városbáza tervrajzát is küldje meg. A fiatal főváros hatósága ugyanis, mint az átiratban is említve van, modern intézményeket kíván behozni s ez okból mintákra van szüksége.

— Szerencsétlen lóvész menyegzői ünnepély alkalmával. Vadverem alsóféhérmegyei községben közelebről menyegzői ünnepélyt ültek. Ezen ünnepélyen egy legény földel töltött pisztolyt jelent meg. Alig indult ki a menet a menyasszony szüleinek hajlékából, a legény — hogy annál nagyobb meglepetést idézzen elő lövése — pisztolyt nem fölfelé sőtötte el, hanem hátrafelé fordítva és hegyes szögben a föld felé szegte s ilyen irányban sőtötte el. A lóvész szerencsétlen következményű lett, mert a föld, melylyel a pisztoly töltve volt, egy a menethez tartozó és semmi vészlyt nem sejtő növendék-leány,

által kis és nagy községek előljárósága 20 frtig terjedő kisebb jelentőségű polgári keresetek tárgyában bíraskodni joggal lettek felruházva, addig a helyi rendészet hatályos gyakorolhatására megkivántató legszűkebb körű rendészeti jurisdikeció gyakorolhatásától el vannak zárva, — a bizottság e szükségnek kielégítésére a kormány hozzájárultával következő határozati javaslat elfogadását ajánlja a t. háznak:

Határozati javaslat.

Felhívatik a kormány, hogy a helyi rendészetnek kis és nagy községekben mikénti gyakorolhatása tárgyában külön törvényjavaslatot terjesszen a képviselőház elé.

Néhány szó a gyulafehérvári városi kórházról.*

Évek hosszú során a Gyulafehérvárt fennállott kórház épülete, berendezése, egész állapota a figyelemnek a város egészségügyi érdeke ezen oldalára irányulásával megmagyarázható támadásnak volt tárgya.

Ezen jogos támadásokra a választ a város néhány hónappal ezelőtt, magasabb követelményeknek is megfelelően hivatott új kórháza megnyitásával adta meg.

A megnyitás — mely e lapban is jelezve volt — sokkal szerényebb alakban ment végbe, mint a hogy a bemutatott mű azt megérdemelte.

S ebből magyarázom azt, hogy a kórház jövője tekintetében nagy jelentőségű intézkedés annak gazdasági oldala s a kórház gazdasági vezetése és kezelése fölött feleldeve lett, igazabban, hogy az ez irányban tervezett szabályozás megalkotását sürgetni senki sem találta szükségesnek.

Pedig a kórház mai alakjában — 48 ágygyal — elmondhatni, hogy nagyobb kívánalmaknak is eleget tenni képes berendezéssel, a mint 3 osztályba, illetőleg három szakra van különítve s tekintélyes számot befogadni képes — a régi kórházról emlékül átvett és megtartott gazdasági kezeléssel anomalia.

A kórház vezetéséhez tartozó gondnokság és a szolgálati osztályba tartozó betegápolói állás — a mely jelenleg egyesítve van — incompatibilis.

S ha talán egy éppen csak a legnagyobb szükségnek olyan-amilyen kielégítésére s csak néhány, igen kis számú beteg elhelyezésére rendelt kórháznál az ilyen egyesítés nagy hátrányokkal nem is lenne összekapcsolva, a mi mostani kórházunknak már tekintélyéből is sokat von le az, ha a kórházi betegápoló a kórháznak egyszers mind gondnok.

Azt hiszem nem igen mutathatni fel kórházat, a melynek gondnoka bizonyos műveltséggel nem bírna, ami a gondnoki tiszttel járó feladatoknál fogva ekerülhetlen is.

Hogy pedig valaki, a ki betegápoló, ezen követelményeknek megfelelőhessen, rendes körülmények között legalább is nagyon kétséges, a kérdéses kórháznál pedig de facto csak tagadható. — S így már ezen okból is a gondnokság és betegápolói szolgálat okvetlenül elkülönítendő.

De szemelött kell tartani annak lehetőségét, hogy a kórház a befogadásra képes szám erejéig fog igénybe vétetni, s ezzel szemben nem kell feledni kettőt: azt, hogy egy nagyobb s esetleg teljesen occupált kórháznak számadásai, levelezései s könyvviteli feladatai s a helyesebb kezelés, a kezelési és fenntartási szükségletek tekintetében érzékkel bíró gondnok hiánya minő következményekkel járhatna; másfelől nem kell feledni azon előnyt, mely a szükségletek, a kórházi ellátás beszerzése körül a házi gazdálkodás felett a szállítás vagy bérlet helyes alkalmazásával járhat.

Van tudomásom arról, hogy mindkét irányban volt tervben — nem mondom újítás, hanem — a kórházhoz illő szabályozás és éppen ezért nem is részletezek kiviteli módokat, mert jelen alkalommal czéлом kizárólag az: emlékeztetbe hozni azt a semmiképpen meg nem felelő állapotot, mely a kórház-gondnoki vezetése körül jelenleg a tényleges, és hiini szeretet, hogy felszólalásomra a válasz annak a tervezett szabályozásnak a megvalósítása lesz, hogy a kórházi gondnokság a betegápolási szolgálatról el lesz választva s megfelelő közegre bízva, s ezzel kapcsolatosan maga a kórház gazdasági oldala jövőre egy nagyobb kórházhoz illő alakban lesz szabályozva. □.

CSARNOK.

A nagymama karosszéke.

— Angelo de Sorr után francziából V. D. —

Labouheyre egy vasúti állomás Bordeauxtól Bayoneig. Ez egy szegény faluska e két város felelájában, a leghomokosabb és legsivárabb sikság közepén. Mielőtt odárna az ember, körülbelül negyven kilométernyi homokos pusztaságon kell áthaladnia. Aztán egyszerre

* Közreadjuk ezen cikket, mert érdeklődést latunk benne a kórházügy iránt s javaslata figyelemre méltó; de a dolog érdemére az a nézetünk, hogy ezen kórház forgalma eddig még nem akkora, hogy egyideig még ne lehetne a mostani gazdálkodó eljárást fenntartani. A megváltozó viszonyok itt is megérlelendik a czélszerű javítást. Szerk.

csak előtűnik egy csomó faszor között néhány vörös eserépszindelyvel fedett ház. Ez Labouheyre faluja.

E gyepsziget nyugalma évenként csak egyszer zavartatik meg, vásáros időben. A környékből harmincz mértföldrel is jönnek oda. Egész családok érkeznek ökrös, fehér ponyvával fedett szekereken, mely a nap hevétől, az éj hűvöségétől védelmül szolgál; mert e lágy talajon, hol néha a kerék egész tengelyig, a barmok pedig egész szűgyig besüppednek, utazásuk több hétig tart. A látkörön csendesen elvonulni látva a sikon, azt hinné az ember, hogy valamely karaván csoport vonul át az afrikai sivatagon.

A vásár napján Labouheyreben mindenki korcsmáros, a háztulajdonos inkább esztrében üt tanyát, mintsem hogy megtagadná szobáját valamely utazótól.

E kis jelenet, a melyről most szólunk, éppen egy ilyen időszakban történt Labouheyreben, ahol ez még most is közbeszéd tárgya.

Alig két éve annak, hogy egy Peters nevű ifju német festész utazott déli Franciaországban. Sokszor hallott beszélni már e sikságról. Brascassat és Rosa Bonheur festményeitől mintegy csábítgatva, elhatározá, hogy meglátogassa a szegényes vidéket, hol — miként látni fogjuk — az erkölcsök egészen kezdetleges egyszerűségben maradtak meg még a tizenkilencedik században is.

Midőn Peters megérkezett Labouheyrebe, estei tizenegy órát ütött a kis toronynak elhasadt harangja. Az ilyen késő idő mindég szokatlan faluhelyen, még vásáros időben is. Az ifju művész minden kaput zárva látván, zavarba jött éjjeli szállása miatt. Jóllehet tudta, hogy minden házban szívesen fogadják; bekopogtatott tehát az elsőbe, melyet utjában talála.

Azonnal kinyiták. Belépvén, letevé utitáskáját és mintáit egy asztalra.

Ez egy tágas terem volt, fölig konyha, fölig terem. A tűzhely mellett — mert ezen egészségtelen vidéken a földmívelő sohasem fekszik le, még júliusban sem, hogy meg ne melegedjen — volt két férfi és egy ötven évesnek látszó nő. A két férfi elővén egy gyertyát, mely egy abroncsdarab végére volt illesztve és pislogva égett a nagy kémény alatt s ezzel kiindult egy kópajátón.

— Jó éjszakát, Bernardinné!

— Jó éjszakát maguknak is! — ismétlé a ház asszonya. — Mit tesztek uralom? — kérde a most érkezettől.

— Bizony ilyen későn semmi más, mint egy kis vacsora és ágy.

— Ágy! . . . ez uralom lehetetlenség. Minden szobámban van öt-hat ember. Ime ez a két utas is, ki most ment ki, az egész éjt egy matraczon tölti és ezért is száz soust fizet, — tevé hozzá az öreg asszony, kinek firkésző szeme és görbe orra kiváncsiságot árula el. — Pedig ezek gazdag gyantaárusok Lhipostey mellől. Az egyik ma 25 ezer franc-on adta el a gyantát. És lássa kérem, egész egy óráig alkudoztak, hogy száz soust adjanak matraczomért, egynek-egynek csak ötven sousba kerül.

— Gondolja asszonyom, — vágott közbe az idegen — hogy kaphatok-e valahol vacsorát és fekhelyet?

— Ami bizony a fekhelyet illeti, édes urfi, nem hiszem; hanem vacsorát, ez már más, ezzel szolgálhatok azonnal. Parancsol libacombot káposztával? ez van.

— Adjon a mije van!

— Mert hát ki kell nyilatkoztatnom ön előtt, hogy ez itt nem koresma; hanem így vásáros időben én is ugy eszelekszem, mint más emberek, szállásra fogadok idegeneket. Hát bizony másoknak is kell jó szolgálatokat teljesíteni.

— Meg aztán magának is, — tevé hozzá Peters mosolyogva. Egy pillanat alatt aztán művésziünk elkölté a jó sült libacombot, mely izletes volt és kellemes ízű bort ivott utána.

— Kedves Bernardné asszony, — szóla a festész, midőn a vacsorát elvették, — mert amint most hallottam, így hívják kedgyedet.

— Igen, így hívnak, mert özvegy vagyok, férjemet Bernardnak hívták.

— Tehát kedves Bernardné asszony, szabad kérdezmem most, hogy hova fog engemet beszállásolni az éjjelre?

— Bizony, édes urfi, ez nehéz dolog, — szóla az asszony sajnálkozó hangon, mert most elveszítene egy jó kosztot, kinek modora neki ugy tetszik, és aki ki is jelenté abbéli szándékát, hogy még a vásáron tuli időt is e vidéken tölti.

— Akkor házról-házra kopogtatok.

— Mindenkit fel fog zavarni, az lesz belőle.

— Az igaz, hanem most, mivel jó bora ugy lehuzza szempilláimat, irigylem annak a két gyanta-kereskedőnek a helyzetét, ki ötven soustért fejenként helyet kapott. Nagyon olcsónak találok és én egymagam adnék öt francot, sőt még tízet is. Nos, lássuk, talál-e ki valamit? No, csak gondolkozzék, nincsen-e valahol üres ágya?

— Még egy matraczom sincs.

— Hát egy diványa?

— Még egy csepp sincs, — szóla az asszony, ki csaknem oly zavarodottnak látszék, mint az ifju.

Égy pillanattal gondolkodott, tekintetét a művészre veté, azt hitte volna az ember, hogy tanulmányozni akarja e férfit. Egyszerre csak folytató:

— Gondoltam egyet . . .

— No, végre mégis.

— No, csak ne örvendjen még. Anyám szobájában van egy nagy karosszék, a hol 6 nappal el-elszunynad. Mennyit is tetszett mondan, hogy fizetne? tíz francot-ot ugy hiszem.

— Tíz francot-ot mondtam?

— Tízét.

— Hanem csak ágyért.

— Öt francos elég lesz a karosszékért, amannak csak fele. Ön abban egészen felőtözve alhatik. Mast nem tudok ajánlani. Vagy elfogadjja, vagy sem.

— Nem bánom, elfogadom a karosszékért.

— Hanem az a baj ám, hogy ez a karosszék egy elfoglalt szobában van.

— Ki foglalta el?

— Egy nő.

— Legalább fiatal?

— Kilenczven éves, édes anyám. De lássa kérem, rettentően megharagudnék, ha megtudná, hogy szobáját egy idegennek adtam ki. Szerencsére mélyen szokott aludni. Gyertyavilág nélkül vezetem őnt szobájába; ön elhelyezkedik zaj nélkül a nagy karosszékbe, aztán vigyázzon, nehogy nagyon horkoljon, fel ne költse.

— Jó, jó, vigyázni fogok.

Peters félálomban követte szállásadónéját, mintegy tapogatózva. Felmentek egy faléposon és elérkeztek egy kanyarulathoz, emez hallgatózva állott meg egy ajtónál.

Csendes és egyenletes lehelés hallszott.

— Alszik, bemehtünk. Nézze, az ott az a nagy karosszék balra . . . Menjen csak csendesen. — Ott van ön már?

— Igen.

— Tehát jó éjszakát!

(Folyt. köv.)

a társas élet kormányzat

át ugyanis megvonni. szesz, avagy zben azonos a helyhatóság rendészeti gyakorlása

gy a községi bíraskodást XVII. t.-cz. hatóságokra b körben az államhatalom meg a helyi áll, hogy az a szükséges helyi rendéltolható az A helyi renhatározatokat ártolható az

elye termékek a csupán utóbbiakban y a balaton viszonyait, i, mint közok alapján búbözöségét. hogy ama bályok vagy i rendszert i szükségét unk már az n a törvényesu városok fenntartotta, t.-cz. 3. §), s intézkedéletére, vagy lo egy vagy gy kis- és nem csekély edő községek tetlenül van a melyeknek delkezésnek a melyeknek a melyeknek gtorlása az oja körébe y községek zdikező ki- azoknak nség, hogy k gyors ren- és tekintve XXII. t.-cz.

ur, a hírneves is után, a hol intézet volna

helyet is ki- ob, fájdalom,

ogytás titkát, t, de az neki gyezttem e két

ok által. . . ebduh” stb. z, s örvendek

volt Ugron bismarek hogy ak, hogy erre

i a békekötés

lnunk. No, de csak nem gon- g kell emlitte- a ugy el volt Szilárd urban

Mikor szüz- galitón a dif-

á az andalító gos bégetését.

6 Elek,

nak ruházatát nagy erővel keresztül szaggatta s azután behatolt a szerencsétlennek egyik lábába, melyen súlyos testi sértést idézett elő. Az ilyen szomorú következményű lövések menyeszói ünnepély alkalmával, mikor az emberek rendesen jól felboroztak vagy felpálkáltak, nem ritkán fordulnak elő. Véleményünk szerint közigazgatási tisztviselőink helyesen tennék, ha az e fajta ünnepélyeken a fegyverrel való megjelenést és puffogtatást egyáltalán eltiltanák.

Új könyvek, melyek Wokál János könyvtárában Nagy-Enyeden kaphatók.

Az Osztrák-Magyar monarchia irásban és képen. 6-dik füzet 30 kr. — „Mosolygó kisasszonyok.“ Irta Thewrewk István. 80 kr. — **A balladáról** és egyéb tanulmányok. Irta Greguss Ágost. 2 frt 50 kr. — **Verstan és Aesthetika**, középiskolák s felső leányiskolák használatára, valamint magánhasználatra írta Baráth Ferencz. Második javított kiadás. 1 frt 50 kr. — **Cox György**. „A Mythologia kézikönyve.“ Angolból fordította és a finn mythológiával bővítette Simonyi Zsigmond. 11-dik javított kiadás képekkel. 1 frt. — **Ölesó könyvtár** 197-204. szám: 197. Bézeveretés a XIX. század történetébe. Irta Gervinus G. G. 50 kr. — 198. Olasz költők. fordította Radó Antal. 50 kr. — 199. Laelius a barátságról. Irta M. T. Cicero. 20 kr. — 200. Berlichingené Gottfried, a vaskezü dramatizált története. Irta Goethe, fordította Balla Mihály. 50 kr. — 201. Börtöneim. Irta Pelliso Silvio, olaszból fordította Erdélyi Károly. — 202. Az olasz művészet bölcselete. Irta Taine Hippolit Adolf. 20 kr. — 203. A hírneves Tholdi Miklósnak jeles cselekedeteiről és bajnokságáról. Irta Hossai Selymes Péter 20 kr. 204. A pápák síremlékei, a pápaság történetének határkövei. Irta Gregorovius Ferdinand. 30 krajczár.

KÖZGAZDASÁG.

Esdő szavak az anyákhoz, hazai gyümölcsészettünk érdekében.

Anyáknak írom e sorokat. Hazai gyümölcsészettünk érdekében egy új hatalom előtt akarok esdő szót emelni, mely hatalom a hősök korszakában Görögönnak Leonidásokat, Rómának Grachusokat, Magyarönnak Zrinyieket tudott nevelni; mely képes, — elszörtan is, — egyes családok kebelébe varázsujaival a menny boldogságát lehozni s mely, ha egyeülne: Isten legszebb paradicsomává változtathatná át ezt a szegény, ezt a kedves magyar hazát.

Hazám dicső leányai! használjátok fel azt a nagy, azt az ellenállhatatlan hatalmat, melylyel a természet kegyes istene felruházott benneteket. — Emeljétek gyöngéd karjaitokra ezt az árva ügyet, hazai gyümölcsészettünk elhanyagolt ügyét!

Lejárt a hősök korszaka. Hősök most az ágyuk és a golyószórók.

Az egyéni vitészség, mely hajdan csodákat művelt, tehetetlenségre van most kárhóztatva.

A csaták vérmezején gyermekeitek előtt, kiket vitészségre tanítanátok, ágyuk és golyószórók ragadnak el a dicsőség babérkoszorúit!

Tanítsátok gyermekeiteket szeretetre, a természet szent szeretetére!

Ha a természet szeretetére megtanítottátok kedveseitek: szívükbe ojtottátok ugyanakkor a szabadság és haza szeretetét; az érénynek, a szépnek és jónak szeretetét is!

Az az anya, a ki gyermeke szívébe a természet szeretetét bejuttatta, mesés kincsek birodalmával ajándékozta meg szülöttét; olyan kincseket ad annak, melyeket az idő vasoga sem emészthet meg; melyek azt boldogítva kísérendik végig az élet útján.

Hazám lelkes leányai! ajándékozzátok meg gyermekeiteket ome kincsekkel, a természet szent szeretetének boldogító érzelmeivel!

Karoljátok fel hazai gyümölcsészettünk ügyét! Szerezzétek, ápoljátok a gyümölcsészett!

Nemes czélotokhoz, — gyermekeitek szívében a természet szeretetét fölbresztetni, — legbiztosabban elvezet benneteket a gyümölcsészet.

Olvassátok a gyümölcsfa-tenyésztésről irt munkákat! Olvassátok és gyámolítsátok tömeges pártolásokkal a szaklapokat, melyek tért nyitottak a gyümölcsészett irodalmának is!

Ne gondoljátok, hogy a gyümölcsészett egy rideg, egy száraz tudomány, melyben csak egy-két életunt férfit találhat örömet, szórakozást!

A gyümölcsészett egy olyan költészet, mely egyik karjára a szépet, a másakra a hasznost növeli föl; költészet, mely évenként megújuló élvekkkel, örömmel és hosszú étellel szokta jutalmazni ápolóit.

V a n M o n s, az ujabbkori gyümölcsészett apja, ki a gyümölcsfák magvetés általi nemesítés rendszerét föltalálván, halhatatlan érdemeket szerzett magának az emberi nem boldogítása körül, 77 éves korában halt el.

O b e r d i e c k, a jelenleg élő gyümölcsészett legkitünőbbike, 81 éves kora daczára saját kezével metélgeti most is a nála megrendelt ojtó-vesszőket; saját kezével írja föl a jegyfácskákra ezen vesszők mindenikének hiteles fajnevét.

U r b a n e k, hazai gyümölcsészettünk nestora, 80 évet meghaladt kora daczára is folyvást gyönyört talált a gyümölcsészettben; még csak néhány évvel ezelőtt is lélekemelő epizódot beszélt el a „Kertész Gazda“ róla.

Nem száraz, nem rideg tudomány tehát a gyümölcsészett, mely 80 éves embereket tud lelkesíteni: érdemes az a Ti figyelmeztetésekre is; érdemes az minden élő ember figyeimére!

A gyümölcsészett edes testvére a szobrászattal és a festészetnek.

A szobrász életet ad a durva kőnek. A festész meg-eleveníti a durva vásznot. A gyümölcsész, midőn egy vad fát megmésesít, merész kézzel a teremtés művébe avatkozik; magát az áldott természetet, magát a szép természetet teszi áldottabbá, bájosabbá maga körül.

A gyümölcsész elvetvén a nemes magot s ápolván a kikelt esemetét a szenvedély kitarító szorgalmával, midőn évek múltán egy új, a természetben még nem létezett, jeles gyümölcsöt ad az emberiségnek, nagyobb dicsőségre, hála érdemes. — mond P. Wildel marsal, — mint ama hadvezér, a ki a vér áztatott földön a legdicsőbb győzelmet aratta.

Ha Belgium és Franciaország leányai lelkesedni tudnak a gyümölcsészett ügyéért, mért ne tudnátok Ti, hazám lelkes leányai? (Folyt. köv.)

NYILTTÉR.*

Zudor Károly 82 éves agg szolgálója Puklisán Anná a negrului fiát Alvinczben a g. n. e. lelkész Jácobnak keresztelte s apa hiányában vezetéknevet nem adhatott neki és az anyakönyvbe sem írhatta be. Az öreg halála után Jácob felvette törvénytelenül a Z u d o r előnevet az öt megillető törvénytelen atyja: Muntján áliász Muntuj név helyett. — En ezen hallatlan és páratlan eljárásért lépéseket tettem s az ügy az illető hatóságoktól lejőve, a szolgabíró asztalán hever. Zudor névvel soroztatott be, holott Zudor Jácob egy anyakönyvben sem fordul elő. Tiltakozom a Zudor név jogtalan használata ellen. s felkérem a Zudor név jogos tulajdonosait, hogy nevezetel, ugy Tyrilucz és Juonucz gyermekeivel is az egyedül jogos és helyes Puklisán Jácob a negrului név felvételésében segítsék sziveskedjenek.

Alvincz, 1886. február 4-én.

K. Butyka Lajos.

* Ezen rovat alatti közleményért beküldő felelős.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

Dr. MAGYARI KÁROLY

SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN

Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

Sz. 4489—1885.

tkvi

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy a királyi kincstár végrehajtató 46 frt 86 kr tőke, ennek 6 % kamata 9 frt 14 kr költség követelése kielégítése végett végrehajtást szenvedő felsőgáldi Petka Györgynek a felsőgáldi 8. számú telekkönyvben A+ 1—11. rendszám alatt foglalt fekvőségei 340 forint megállapított kiküldési árban Felső-Gáld község előjárósági helyiségében 1886. évi márczius hó 3-án délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kiküldési áron alól is eladtnak.

Venni szándékozók kötelesek a kiküldési ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított óvadékképesnek nyilváníttott értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbön az árverés megállapított feltételei alólirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Felső-Gáld község előjárósági helyiségében megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Nagy-Enyeden, 1885. nov. 20.

Sz. 4495—1885.

tkvi

Árverési hirdetmény.

A n.-enyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy a kir. kincstár végrehajtató 90 forint adótoke, ennek az esedékességtől járó 6% kamata 8 forint 51 kr költség követelésének kielégítése végett végrehajtást szenvedő Fülöp Lóviné szül. Salamon Salinak a m.-beezei 192. sz. tjkvben A+ 1. és 2. rendszám alatt foglalt fekvőségei 416 forint megállapított kiküldési árban M.-Beeze község előjárósági helyiségében 1886. évi márczius hó 5-én délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kiküldési áron alól is eladtnak.

Venni szándékozók kötelesek a kiküldési ár 10%-át készpénzben vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított óvadékképesnek nyilváníttott értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbön az árverezés megállapított feltételei alólirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és M.-Beeze község előjárósági helyiségében megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóságtól.

Nagy-Enyeden, 1885. szeptember 30-án.

Sz. 302—886.

k. ig.

Hirdetmény.

Nagy-Enyed város „Nemzeti Szálloda“ czimű vendéglője folyó év április 24-től 3 évre folyó év márczius 5-én délelőtt 10 órakor a városi tanács-teremben tartandó árverésen bérbé fog adatni.

Az árverési és bérelti feltételek a hivatalos órákban a városi irodában megtekinthetők.

A városi tanácsból

Nagy-Enyeden, 1886. február hó 12-én.

Kovács Gyula,

polgármester.

3—3

Alólirtnak porondi

házas telke

Szentgyörgy-naptól kezdőleg

BÉRBE ADÓ

4 szoba, 1 kamara, 1 konyha, istálló, nagy udvar, nagy kert, fás kamara és kúttal.

id. Winkler János.

Naponta frissen csapolt sör!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy február hó 28-tól kezdve nálam, a „Két hattyu“ vendéglőben naponta

frissen csapolt sört

lehet kapni, melyre a n. é. közönség szives pártfogását tisztelettel kéri

GRÜN ADOLF.

Az eddigiéknél sokkal jobb!

Fővárosi Hitelszövetkezet.

Intézetünk üzletrészjegyeire (110 frt) ugy Budapesten az igazgatóságnál, mint vidéken az erre felhatalmazott képviselőségeknél folyton elő lehet jegyezni. A tagok 50—1000 frtig, kedvező feltételek mellett, személyes hitelre is, melynek művelése az intézet egyik főczélja (váltó és jótálló nélkül) csekély, minden 100 frt után csupán

heti 50 krral törleszthető kölcsönt

nyerhetnek 6% kamatra, ugy hogy az öngondoskodásnak ez a módja minden keresetképes és elfogadható hitelű egyénre (nőkre nézve is) előnyös és ajánlatos.

Bővebbet a képviselőségeknél vagy az igazgatóságnál, (VIII. Főherczeg-Sándor-utca 37.) hol egyszerű levélbeli kérdézőzködésre részletes felvilágosítások készséggel adatnak.

Budapest, 1886. február hóban.

Az igazgatóság.

Ny. Wokál János gyorssajtóján Nagy-Enyeden.

Szerkesztői ir Nagy-Enyed A KIADÓHIVATÁ...
Kiadóhivat Wokál János könyvtár...
Kéziratok nem adatn

Borgazd

(Sz.) A nagy löinek hazánk fővá szágos értekezlete lésünk nyomorúság czéljából igen üdv hozta javaslatba.

Nagy ideje is ink tegyenek már v nemzetgazdasági ü nem a különben tönkre hazánk bor reteszi azt saját éll veszély láttára se szükségessének mut vétele föl.

Bortermelésün oszthatók be. Az e melyekkel a gond rendkívül fontos e Ezek a filoxera és Ezek ellen ve

A másik cso gába, melyeknek revalóságunktól fü idejében, az ezek magunkat.

Mi szükség jóval magasabb ad tetett területeket, gazdaszatunknak r ségesebb és mégis bortermelésnél ali

A szőlők ará határozottan egyik melésünknek.

Véleményünk adóztatási eljárás lenne módosítandó olyan kules szerit mivelés alatt álló ból valaki feltűnő bizonyára nem a befoly azon üzlet

TA

A

Tisztességes c uram. Ott lakott a egyébként jókarban ház, melyben lakot bőzött a többi hason s egyszersmind sttt egy-egy szoba, eze nyiltak, a tulajdon segédek háza volt. mölcsös kert kinyu

Ezen egyszer hogy Kovács Márton nek körében megel érezte is magát. M nek adott foglalkoz környék jobb híru keresetnek örvendé esőnért Kovács M. a pénzkészlet mindi kulcsa a ház jól m uram nevezé: az „ mester családfői te körülmény, hogy i a jó öreg Budai ti val Mária nevet ad

Mária már az nyok leginkább k gásban tartani a fi